

УДК 368(477)

СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ

О. І. Ільчук

студентка 4 курсу, група ФІН -31, навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Науковий керівник – к.е.н., доцент Л. М. Акімова

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

Статтю присвячено дослідженню сучасного стану страхового ринку в Україні. На основі аналізу визначено основні проблеми та запропоновано заходи щодо вдосконалення діяльності страхового ринку.

Ключові слова: страхування, страховий ринок, страхова компанія, страховий договір.

Статья посвящена исследованию современного состояния страхового рынка в Украине. На основе анализа определены основные проблемы и предложены меры по совершенствованию деятельности страхового рынка.

Ключевые слова: страхование, страховой рынок, страховая компания, страховой договор.

The article is focused on the research of Ukrainian insurance market current state. The main issues of the insurance market have been defined. The measures to improve market activity have been suggested.

Keywords: insurance, insurance market, insurance company, insurance contract.

В умовах глобалізації зростає роль та значення страхового ринку, виникає необхідність створення дієвої системи страхового захисту з метою забезпечення стабільності розвитку та ефективності економічних відносин, підвищення рівня життя населення, соціальної стабілізації. Сьогодні світова практика не виробила більш економічного, раціонального і доступного механізму захисту інтересів суспільства, ніж страхування [4].

Страхування – це вид цивільно-правових відносин, пов'язаних із захистом майнових інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів. Слід зазначити що, страховий ринок – система стійких економічних відносин між покупцями, посередниками і продавцями, пов'язаних із формуванням попиту, пропозиції та ціни на прямий страховий захист і перестраховання, які матеріалізуються у страхових, перестраховальних і супутніх послугах у певній країні, групі країн чи міжнародному масштабі, що піддається регулюванню [5].

Учасниками страхового ринку є страхувальники, застраховані, вигодонабувачі, страховики, перестраховики, товариства взаємного страхування, страхові та перестрахові брокери, страхові агенти, актуарії, аварійні комісари, а також професійні об'єднання страховиків, страхових посередників та інших учасників страхового ринку [3].

Важливою ланкою в системі фінансового посередництва у багатьох промислово розвинутих країнах є страховий ринок. Зокрема, співвідношення активів страхового ринку до ВВП у Великобританії складає – 96,5%, у Японії – 66,9%, Франції – 63,0%, Німеччині – 45,5%, США – 45,2%, в Україні ж цей показник становить лише 3,2%.

Страховий ринок в Україні все ще перебуває на початковому етапі розвитку, окремі його сегменти стрімко розвиваються, проте рівень страхового покриття залишається на низькому рівні (він складає лише 3-5%, тоді як у країнах Західної Європи – понад 95%). У нашій країні розвиваються лише класичні види страхування – КАСКО, майнове страхування, тоді як, наприклад, медичне страхування знаходиться на етапі зародження. Це обумовлено, насамперед, рівнем доходів населення. Проте з кожним днем страхування в нашій країні стає все важливішим сегментом ринкових економічних відносин, оскільки механізм страхового захисту дає змогу забезпечити безпеку, стабільність та соціальні гарантії в суспільстві.

За даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – Нацкомфінпослуг) можна стверджувати, що ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 31.03.2017 становила 307, у тому числі СК «life» – 39 компаній, СК «non-life» – 268 компаній [2]. На рисунку, представлена діаграма кількості страхових компаній в Україні за останні роки.

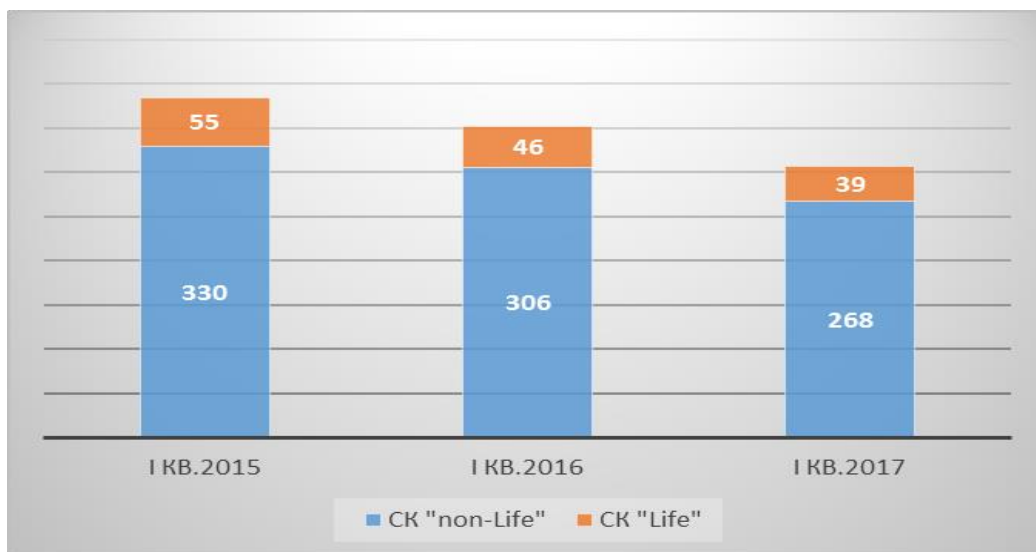

Рисунок. Динаміка кількості страхових компаній в Україні за I кв. 2015-2017 рр.

Дослідивши динаміку страхових компаній, можна стверджувати, що існує негативна тенденція до зменшення: так, станом на 31.03.2017 порівняно з аналогічною датою 2016 року, кількість компаній зменшилася на 45, а найбільша їх кількість спостерігалася у I кв. 2015 р. – 385 компаній.

У таблиці зазначена кількість договорів страхування, які укладені протягом I кв. 2016 – I кв. 2017 рр.

Таблиця

Кількість договорів страхування, укладених протягом I кв. 2016-2017 рр.

Показники	I кв.2016 тис.од.	I кв.2017 тис.од.	Абс. відхилення I кв. 2017/ I кв. 2016
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі:	7 654,5	17 996,8	10 342,3

продовження таблиці

- зі страхувальниками – фізичними особами	7 002,7	17 280,7	10 278,0
Кількість договорів з обов’язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті	24 746,6	9 848,7	-14 897,9

Отже, протягом I кв. 2016 – I кв. 2017 рр. зменшилась кількість укладених договорів з обов’язкового страхування на 14 897,9 тис. одиниць (або на 39,8%). Кількість укладених договорів з добровільного страхування зросла на 10 342,3 тис. одиниць (або в 2 рази) за рахунок зростання договорів страхування від нещасних випадків на 6 267,7 тис. одиниць (або в 4 рази) [2].

Отже, основними проблемами розвитку страхового ринку України є [1]:

- відсутність цілеспрямованої державної політики у сфері страхування;
- надмірна кількість видів обов’язкового страхування і неадекватність їхнього фінансового забезпечення;
- низький рівень капіталізації страхових компаній;
- недостатній рівень державного регулювання і контролю за страховим ринком;
- відсутність довіри населення і господарюючих суб’єктів до страхових компаній;
- низькі реальні доходи населення;
- відсутність середньо- і довгострокового планування страховиками своєї діяльності;
- низький рівень впровадження в страхову практику сучасних інформаційних технологій;
- недостатня розвиненість підготовки кадрів та фінансової системи загалом.

З метою вдосконалення діяльності страхового ринку доцільним є впровадження низки заходів:

- визначення стратегічних орієнтирів розвитку страхового ринку;
- на законодавчому рівні необхідно врегулювати питання щодо розширення способів реалізації страхових послуг;
- сприяння подальшому розвитку добровільного медичного страхування;
- підвищення надійності страхового ринку;
- для пропагування й розвитку добровільного страхування доцільним є розширення можливості використання страхових послуг різним верствам населення, зокрема малозабезпеченим громадянам;
- прийняття порядку реєстрації агентів, які здійснюють укладання договорів з обов’язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВВНТЗ), та встановлення кваліфікаційних вимог.

Список використаних джерел:

1. Карлін М. І. Управління державними фінансами : навч. посібн. / М. І. Карлін, О. В. Борисюк. – Луцьк : ПП Іванюк, 2013. – 273 с.
2. Офіційний сайт Нацкомфінпослуг України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nfp.gov.ua>.
3. Павлюченко Т. Инвесторы грядут / Т. Павлюченко // Финансы для всех. – 2006. – № 7. – С. 26–35.
4. Ткаченко Н. В. Фінансова стійкість страхових компаній в умовах глобалізації / Н. В. Ткаченко // Фінанси України. – 2010. – № 3. – С. 82–91.
5. Фурман В. М. Страховий ринок в Україні: проблеми становлення та стратегія розвитку: автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.04.01 / В. М. Фурман; Держ. установа «Ін-т економіки та прогнозування НАН України». – К. : 2006. – 36 с.